

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond : 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Vlădicie istorică

Nu ne amestecăm în viața internă a ortodocșilor românești. Facă și dreagă cum îi place. Ritulic mitropolii câte vrea și închine-se cui îi place. — Ea însă se ocupă mult de noi. Avem impresia, că fără noi nici n'ar putea exista. Ar muri și „For“-ul și „Telegraful“. Mai nou, și Congresul național-bisericesc.

Iar când e vorba de noi, nu putem tăcea. Cum e acum, cu deciziunea Congresului național-bisericesc de a înființa episcopia ortodoxă a Maramureșului. Este o veche nălucă această vlădicie, admisiată în fantazia câtorva Kerulariani din Ardeal, dornici să treacă în istorie prin isprăvuri tulburătoare de pace și de liniște. Era o halucinație cu totul neserioasă. Au pisat-o însă mereu și fără odihnă, până ce acum au ajuns să-i dea în fața lumii necunoscutoare aparențele unui lucru bun și s'o apropie de realizare. — S'a și decis înființarea imediată a unui vicariat cu sediul Sighet, care să cuprindă protopopiatele Sighet (18 parohii), Satu-Mare (12) și Baia-Mare (17). Se va stăruii apoi pentru votarea legii de înființare a episcopiei și luarea în bugetul anului 1936—37 fondurilor necesare.

Până și d. ministru Lapedatu a aprobat, în principiu, această năzdrăvănie. Cu condiția, desigur, să se facă lege în regulă. — Bunul simț, și adevăratele interese ale neamului n'au fost susținute de congres decât de d. prof. N. Iorga și d. Dr. N. Popu. Dar nici prestigiul lor, nici greutatea argumentelor aduse n'au putut birui pornirea seculară dominantă.

Păcat. Fiindcă prin glasul lor s'a rostit dreptatea și omenia. Cei cari nu i-au ascultat, și s'au lăsat duși de o meschină patimă confesională, fac un mare rău neamului. Târâie însăși suprema autoritate a ortodoxiei românești într'o acțiune de vrăsmășie și de ură, pe care până acum a maniat-o meteahna incurabilă doar a câtorva maniaci din Ardeal. Acum însuși Congresul național bisericesc, cu ajutorul Statului, deschide gura împotriva Bisericii noastre.

Fiindcă orice s'ar spune și orice teorii s'ar asocia pentru justificarea ei, adevărul, evident pentru toată lumea, rămâne acesta: episcopia ortodoxă a Maramureșului n'are nici un alt rost decât stricarea Bisericii noastre din acele părți. Drepturile istorice sunt o glumă insipidă. Vlădicile nu sunt pentru morți, ci pentru vii. Iar ortodocșii vii în Maramureș abia sunt 6—7000. Pentru ceștia o episcopie? E neserios. Comparați vlădicile din vechiul regat, cu milioane de credincioși. Totuși nu acolo se face o nouă episcopie. Atunci rostul acestei vlădicii e limpede: să se crească pe uniți. Cum? De sigur cu aceleași metode și metode necinstite, abominabile pe care le-a trebuit și la prinderea în laț a celor câteva mii de „convertiți“, pe seama cărora Statul a făcut numai de câțiva biserici și va face vlădicie.

Nu încapă nici o îndoială privitor la sfârșitul acestei încercări detestabile. Prozelitismul ortodox în Maramureș n'a izbutit. În atâția ani de tentațiuni și de „propagandă“ incalificabilă, cu toate că și cu porumb, cu faimoșii Băznogi și vizitii popii, n'au reușit să prindă în mreje decât un număr de drojdie. Acum apele s'au limpezit și convingerile s'au așezat. Nici un vlădică pravoslavnic nu va face mai mare ispravă decât Codrea Nușu. Rămâne însă lămurit un lucru: Congresul național bisericesc trece la acte de provocățiune față de noi și împinge la război confesional. Sfârșitul și dihonă în Maramureș va fi cultivată acum oficial, cu concursul Statului însuși. — Vom avea perspective!

Fraze cu tâlc

— Insemnări scurte în legătură cu anumite vorbe de paradă —

(+) Apologeții ortodoxiei disidente, delanoși și de alturea, cu și fără sutană, învinuie Biserica Romei de un păcat de neiertat: e internațională. În schimb ridică în slăvi bisericile lor pentru calitatea de marcă autohtonă: sunt, toate bine, naționale. De la Tarigrad și până la Caransebeș asta se cântă și se descântă în toate formele și pe toate gamele. Succesul e garantat, mulțimile neavând nici vreme nici pricepere să aprecieze la justa lui valoare cântecul. Din parte-ne, la acest loc, îl facem câte-va note marginale, spașul nepermițându-ne mai mult deocamdată.

1. Se abuzează în chip păcătos de cuvântul: internațional, dându-i-se, când e vorba de Biserica lui Hristos, un înțeles intenționat pejorativ. Ca și când ipso facto că-l, sub anumit respect, internațională, înceată de a mai fi națională. Ba e deosebitul antinațională. Adevărul însă care-i? Cel mărturisit în simbolul credinței și tăgăduit la congresul „For.“: cred într'una, sfântă, catolică (=universală; mai mult decât internațională!) biserică. Cum e și firesc să fie, odată ce-l pentru toate neamurile și având să le învețe pe toate același adevăr, care nu se schimbă după granțe etnice, după limbă, culoarea feței ori rasă.

De altfel așa e cu toate adevărurile. Cum remarcă un mirean german cu judecată sănătoasă: „Nu repudiem soarele, deși în Rusia răsare mai de grabă ca la noi. Nu ne lăpădăm de tabela înmulțirii deși de două ori cinci e zece și în Anglia. Nu facem reproșuri Zeppelinului, chiar de și-ar lua sborul spre America de Sud. Trebuie prin urmare să se admită în chip logic că sunt adevăruri, bunuri și aranjamente cari nu-s legate de hotarele țărilor. Și acestor bunuri le aparține și credința, care print'asta nu devine rea. Din contră: chiar în aceasta stă grandiozitatea ei extraordinară. — Un cunoscut de-al meu a fost trecut la altă parohie. Cu toate acestea însă venia adesea și după aceea la biserică noastră. Întrebat în cauză, a răspuns: La noua biserică multe de toate-s altfel ca aici, și nu mă pot obișnui cu ele. Așa se face că până și în comunitățile unuia și acelui oraș, viața catolică prinde timbru deosebit. Așa se face și aceea că alta-i viața catolică în Siberia și alta la Rin; alta-i în München și alta în Berlin; alta în Germania și alta în Spania. . . . Asta am avea de spus celor ce poartă mereu în gură, dar fără cap, vorba de „Biserica internațională“. (Schönerer Zukunft, nr. 2 din 13 Octomvrie c.)

Și mai sunt ele și alte lucruri de spus. Dar se bate toaca la urechea surdului. Și încă a „surdului“ de cea mai rea speță: a celui care nu vrea să audă. Poți să-l tot spui că Hristos a întemelat o biserică și nu o asocia-

ție de biserică; că i-a lăsat o doctrină și nu o colecție de doctrine; că a vrut să fie un trup viu, și nu o îngrămădire de membre independente una de alta, — pentru că dacă nu vrea să înțeleagă, nu va înțelege. Și toată vorba-i mazere în părete. Cel mult își vor reflecta, ca buni prieteni, că admiră transatlanticul catolic care, provăzută cu toate cele de lipsă pentru drum și având la cârmă un căpitan excelent, înfruntă valurile mării, cu toată mulțimea și felurimea călătorilor pe bord, dar ei, ortodocșii, preferă să rămână în port, fiecare neam în corabia sa. . . . Să poate o mai ideală soluție a problemei de a ajunge în port cu imaginația c'al și ajuns deja dincolo? Și atunci la ce să te mai imbarci pe transatlanticul „internațional“?

2. Mai bine în barca națională. Sună bine și face impresie. Că pentru Hristos și adevărul Lui neamurile toate nu există decât în uninea lor organică și morală ca „mădulare vii ale unui singur trup spiritual și real, puțin important. Vorba-i: să fim bine cu stăpânirea lumescă. Să stocăm atestate de bună purtare patriotică, cu toate drepturile pentru trecut și viitor, rezervate exclusiv pentru noi. Și apoi de celealalte se va îngriji norocul șmecherului îndrăzneț.

Se uită consecvent că, practic, biserică națională pentru cărmuirile lumesci înseamnă instituție de stat, pe care apoi o și tratează ca atare. Ortodoxia română se face a nu ști de *Decretul organic* prin care se înființează Sinodul general bisericesc cu precizarea că acest sinod va examina „chestiunile ce l-se propun de către ministerul de culte“ (Monit. Oficial, nr. 273 din 1864), făcând din ministerul de culte adevăratul șef al sinodului și deci al bisericii ortodoxe române. Cazul mitropolitului Sofronie Miclescu (și altele de atunci încoace) e concludent. Acesta adevărat protestând în scris împotriva secularizării averilor mănăstirești, a fost vizitat în persoană de ministrul cultelor, care l-a spus-o fără menajamente: „Măria Sa (Coza Vodă) m'a trimis să-ți înșalez raportul și să-ți-l arunc în obraz și dacă nu te vei mărgini la aceasta, te va trata ca pe un călugăr de rând“. — Ca într'o „biserică națională“, al cărei mitropolit și episcopi eparhioși (după art. I. al Legii pt. numirea de mitropolit și episcopi) sunt numiți de Domn. De Domnul pământean, nu de-o căpetenie bisericească înafară de țară, cum e Papa.

Pierirea ta din tine Israele! Biserica lucrează mână în mână cu statul; îl ajută în toate acțiunile sale morale de înălțare a cetățenilor și de creștere a binelui obștesc, social, cultural, național. Dar ea nu se degra-

dează niciodată la treapta de a fi un departament oarecare al unui minister, la discreția unor mireni, de atâtea ori fără credință. Ea nu-i o instituție de stat, care poate fi utilizată de „cel dela putere” pentru interese lumești, decretate de ei interese de stat. Bisericii nu-i este lertat să uite vorba genialului Vladimir Soloviev: că ea-i „un domeniu unde nu poate fi admisă nici o alterare a bazei morale, unde nici o infidelitate față de principiul său dător de viață nu poate rămânea nepedepsit, unde dacă se mințește, nu se mințește oamenii ci lui Dumnezeu. O biserică necredincioasă testamentului lui Hristos este fenomenul cel mai steril și cel mai anormal al lumii întregi, și-i osândită prin însuși cuvântul lui Dumnezeu. O biserică de stat, o biserică ce face parte dintr-o „împărăție a lumii acesteia”, a abdicat dela misiunea sa și va trebui să împărtășiască destinul tuturor împărățiilor pământene. Nu mai are în sine nici o rațiune de a fi; se osândește singură la sterilitate și la moarte”. (La Russie et l'Eglise universelle, pag. 27).— Așa Soloviev.

Dar așa judecă un mirean genial, care era familiarizat și cu spiritul Scripturii. Fără să glăsuască însă la adunări „strălucite”, și fără să umble să fie cu orice preț în voia „dominanților” neamului său. Cu atât mai puțin bătându-și capul ce vor zice politicienii și politiciștrii, ori alte tipuri într'un chip sau altul cointeresate la idolul botezat „biserică națională”. Care în realitate, când nu face parte din adevărata biserică a lui Hristos, e un adevărat blestem național. — Ceeace iarăși cel din consorțiu nu vor înțelege, pentru că nu vreau să înțeleagă.

Spre cinstea altarelor. Sunt în curs două procese de beatificare. Și amândouă persoanele judecate vrednice de supremul omagiu ce se poate aduce virtuții creștine, sunt din Italia: un Căpitan și un servitor.

1. Căpitanul e *Guido Negri*, de naștere din orașelul Este (eparhia Padua). A murit în războiul mondial, în focul luptei, pe Monte

Colombaro. Era cunoscut ca partizan înfocat al Papii. Cu puțin înainte de moarte scrie alor săi: „Plec la suferințe, la moarte, la dorita moarte de victimă benevolă... Trăiască Papi!” — Viața lui a scris-o, între alții, și Ernst Wagner, și a apărut la Herder, în Freiburg.

2. Servitorul e *Giovanni Battista Jossa*, care slujise, până la moartea sa din 4 Iulie 1828, treizeci de ani în șir, pe lângă judecătorii din Neapol. Deși sărac și el, s'a făcut totuși apostolul altora mai sărac ca dânsul. Într'un an a adunat și a împărțit 17.000 lire italiene, pentru sine îndestulându-se cu 35 centesimi la zi. Procesul pentru beatificarea sa, început în 1855 și apoi întrerupt, a fost acum reluat din nou, la dorința arhiepiscopului cardinal napolitan Ascalesi.

Praznice eparhiale

— Congresele Agru lui la Teiuș și Beclean —

Mănași de același gând mare și binecuvântat, conducătorii organizațiilor agriste eparhiale de Blaj și Cluj au ținut în aceeași zi de 20 Octomvrie c. adunări generale în *Teiuș și Beclean*.

1. Comitetul Agrului arhidiecezan, în frunte cu președ. său, pâr. *Gheorghe Dănilă*, canonic mitropolitan, și-a ținut ședința la Teiuș încă Sâmbătă după masă. Duminică a mai sosit dela Blaj II. Sa pâr. *Dr. Victor Macaveiu*, cu multă lăme aleasă. Satele din jur, mai apropiate și mai depărtate (Mihalț, Gârbovița, Benic, Coșlar, Galtiu, Obreja, Rădești, Beldiu, Galda de sus, Căpuș, Cistelu, Peșelca, Cricău ș. a.), au fost reprezentate și ele de mil de credincioși. Sf. liturghie a slujit-o în liber pâr. Vicar Capitular, în sobor de 20 preoți. Răspunsurile le-a dat corul catedralei din Blaj, sub conducerea pâr. C. Cherebeșu. Predică pâr. canonic Gh. Dănilă. După slujbă vorbesc mulțimilor d. O. Hulea, prof. în Aiud și d. Dr. N. Pinteș, adv. în Luduș. *Ședința festivă* s'a ținut în sala „Frații Sucliu”, tixită de lume. Presidează și rostește un înălțător cuvânt de deschidere II.

Sa Vicarul capitular, după care mai urmează patru cuvântări, ca să se treacă la raportul despre lucrările Agrului arhidiecezan (cetește d. prof. O. I. Barna, secretarul Agrului). Reșinem că arhidieceza numără 48 organizații agriste, cu 3109 membri. (Și se spune că mai sunt și altele, despre cari însă nu sunt rapoarte la centru). Se votează apoi o *moțiune* în 11 puncte, atingând probleme arzătoare (dascălii unii în parohii unite; învățământ religios în toate categoriile de școale; respect bisericii unite când cu serbările naționale; revizuirea cărților didactice șignitoare pentru biserică și credința noastră, etc). — În continuare s'a ținut și *Congresul Ununei Mariane a Femellor Române Unite* din Arhidieceză. Presidează și deschide și acest congres pâr. Vicar Capitular. Scopurile acestei Ununi le expune dna *E. Hopârteanu*, preș. Reuniunii dela Blaj. Vorbește cu acest prilej pâr. *Ștefan Roșianu*, canonic mitropolitan despre: Rolul femellor în îndrumarea creștinească a poporului. Comisia de candidare, compusă din dnele A. Gruia-Teiuș; L. Hulea-Rebreanu-Aiud; Otilia Bozdog-Turda și dd. Ștefan Pop și Alex. Lupeanu-Blaj, alege un comitet cu 15 membre, sub prezidiul dnei E. Hopârteanu. — La masa comună s'au rostit mai multe toasturi (Dr. V. Macaveiu, Dr. Aug. Popa, Traian Popa, O. Hulea, Dr. Tr. Rațiu și Dr. C. Velican). A urmat vecernia, la biserică parohială a pâr. Gruia, iar seara concert.

2. Atmosfera la fel de înălțată și la *Beclean*, unde participă la serbări peste 10.000 de credincioși. Fastul praznicului agrist îl ridică și prezența neobositului arhieru *Iuliu* al Clujului, care a luat parte la toate festivitățile zilei. Liturghia arhierescă s'a slujit în liber. Înaltul ierarh, care cu prilejul serbărilor agriste a sfințit și drăguța biserică cumpărată de frații binecredincioși *Pompeiu și Iacob Făgărășan* dela romano-catolicii pentru parohia română unită Beclean, a cuvântat în cadrele sf. liturghii, despre credința cea adevărată. Răspunsurile le-a dat corul mixt din Dej, de sub conducerea d. Gh. Crișan. Ședința festivă

□ □ Foia „Unirii” □ □

Vederi cerești

— Cerul înstelat în lunile de toamnă —
de GAVRIL TODICA

Constelațiile cele mai frumoase se văd în serile de iarnă. — Și cerul cel mai spălăcit se vede în nopțile de vară. — Două contraste, ce par că se compensează în mod armonios. Vara avem destule frumuseți... pe pământ. În schimb, nopțile sunt scurte, neîntunecate, oferindu-ne puține splendori cerești. — Iarna, cu natura moartă pe pământ și cu nopțile ei lungi, întunecate, ne recompensează cu vederea celor mai splendide constelații, seapărând pe bolta cerească.

Toamna formează o tranziție plăcută dela cerul spălăcit de vară la cerul instelat de iarnă.

În serile senine de toamnă începem a vedea, trecând prin meridian, brâul galactic (Calea Laptelui) cu constelațiile Lira, Vulturul, Orlan, și Arcaș, pentru a aminti numai pe cele mai bătaoate la ochi. Lira are ca stea principală Vega, Vulturul pe Altair.

Spre apus se apleacă Bootes cu Arcturus și Scorpionul cu Antares. Dinspre răsărit se ridică Perseus, Andromeda, Pleiadele (Cloșca cu pu), Hladele, Balena, iar pe la miezul nopții splendidul Orion.

Planete. — Dintre planete se mai vede, de cu seara, *Marte* spre apus. *Jupiter* se pierde în razele soarelui. În 27 Nov. trece prin conjuncțiune cu Soarele, adică prin același meridian, sau aceeași rectascensune, de 16 h. 9 m., dar nu prin aceeași declinațiune ¹⁾.

Saturn se vede bine pe cerul de sud. *Dar nu i-se văd inelele* (decât dunga lor, în periscopele cele mai puternice). „*Saturn fără inele*” e un fenomen, care se repetează numai la 14 ani și 9 luni. Proximalul în viitor va fi deci în 1950. Proximalul în trecut a avut loc în 1921.

Într'o viitoare cronică astronomică vom scrie mai pe lung despre el.

Acum mai amintesc că în 27 Noemvrie, Saturn ajunge în cvadratură cu Soarele. Cu alte cuvinte, distanța lui aparentă, pe bolta cerească, va fi 90° dela soare, apunând deci cu 6 ore mai târziu decât Soarele.

Venus strălucește ca Luceafăr de dimineață pe bolta orientală. În 18 Nov. ajunge în elongația maximă spre vest dela Soare (46°40'). Elevii de cosmografie explice-și mai pe lung înțelesul acestei indicații.

Luna trece prin *perigeu* în 8 Nov., 5 Dec. și 30 Dec. iar prin *apogeu* în 23 Oct. 20 Nov. și 18 Dec.

Pe trecerile lunii prin perigeu (aprople-

¹⁾ Ci Jupiter având declinațiunea de - 20° 18 iar Soarele de 21° 1. Distanța lui Jupiter = 6348 unități astronomice. — Elevii cari studiază cosmografia, ghicească situația aceasta!

rea de Pământ) și apogen (depărtarea de pământ) își întemela *Rudolf Falb* prognosticoanele sale meteorologice.

Din punctul de vedere al astronomiei meteorice sunt de importanță datele de 13—14 Noemvrie și 27 Noemvrie.

În 13—14 Nov. trece Pământul nostru prin *rolul de stele filante* numite *Leonide*, adică stele căzătoare țâșnind din regiunea stelei zeta din zodia Leului. S'a constatat că Leonidele acestea circulează în orbita cometei I din anul 1866. Sunt particule din cometa aceasta. Numărul meteoriților devine un maxim în perioade de aproximativ 33 ani.

În 27 Nov. Pământul trece prin *rolul de stele filante* numite *Andromedide*, adică stele căzătoare țâșnind din regiunea stelei γ Andromedae.

Fluxul acesta de meteori este în conexiune cu falmoasa cometă alui *Biela*. În 27 Nov. 1885 s'au observat adevărate plozi de Andromedide. De atunci au devenit mai rare.

O operă sacră

„Constantin Brâncoveanu” de S. Dragoiu la București

Opera din București își va deschide stagiunea 1935/36 în seara de 25 Oct., cu „Constantin Brâncoveanu”, creație nouă, inedită, a maestrului Sabin Dragoiu, autorul operelor „Năpasta”, directorul Conservatorului din Timișoara. Caracteristică pentru atmosfera în care e așteptată premiera aceasta, căreia i-se

a Agrului s'a ținut sub conducerea d. Dr. Alexandru Borza, prof. universitar. S'a cettit raportul general despre activitatea de un an a Agrului și a Reuniunii Femellor Române Unite care, ca la Teiuș, s'a întrunit tot atunci în adunare generală. Se votează apoi o moțiune în 8 puncte, protestând, între altele, împotriva faptului, ca pe viitor elevii români uniți să mai fie forțați a asculta slujbe religioase de altă lege, și revendicând pentru clerul român unit condiții egale de existență cu alți slujitori ai altarelor.

Congresul general al Agrului ce se ține la o săptămână după cele eparhiale dela Teiuș și Beclean, suntem siguri că va relua și va desbata cu și mai multă greutate gravele probleme ce au preocupat toate adunările noastre agriste eparhiale.

Reformă agrară în spirit creștin.

Se face în Spania atâtea reforme în vremea din urmă. Social-revoluționarii îndată ce au ajuns la putere au făcut și ei o reformă agrară. Dar au lucrat pripit și superficial. Rezultatul: un haos inextricabil.

Actualul ministru Gil Robles, președintele Acțiunii Catolice spaniole, are meritul de a fi revenit asupra acelei reforme, corectând-o radical, și încă în spirit pronunțat creștin. Marii proprietari cari, în număr considerabil, s'au așlit strecura printre paragrafi, cu latifundii cu tot, au mișcat toate pletrile s'o scoată „bine” și acum. Dar nu le-a succes. Și așa Spania are o nouă lege agrară trecută prin parlament în toată regula.

În sensul legii din chestie, între altele, drepturile arendașilor vor fi respectate. Arendașii și plugarii cari au muncit cu succes un lot mic ori mijlociu vreme de 12 ani, câștigă drept de proprietate asupra lui. Prețurile locurilor expropriate se fixează pe bază de bună învoială reciprocă. Când însă asta nu se poate, le fixează judecătoria. Plata se face în rate, vreme de 15 ani. Proprietatea astfel câștigată e indivizibilă și, vreme mai îndelungată, inalienabilă.

prezice însemnătate memorabilă, reproducem epistola revelatoare a dlui profesor Constantin Nedelcu, din București, și care, expresie a unei pretenii devotate de înaltă valoare etică, în același timp marchează cu mână sigură valoarea excepțională a lucrării anunțate; așa, precum tot profesorul Nedelcu a fost întâiul crainic care cu avânt însufleșit a vestit lumii, în toate limbile, geniul lui Sabin Dragolu manifestat în minunat vestmânt muzical poleit de „Năpasta” lui Caragiale. — Iată scrisoarea:

Scumpe Maestre și Frate Dragolu,

Vin dela Operă. S'a repetat „Brâncoveanu”, în decorul complet, cu întreagă figura pe scenă și în orchestră.

La Teatrul Național m'am despărțit de d. Perlea, Folescu, Sahghian, toți sub impresia puternică a primei înfățișări depline.

Seară caldă cu lună plină pe cer senin, meridional. Pe Calea Victoriei întâlnesc grupuri de cunoscuți, membri ai Congresului național bisericesc, convorbind despre problemele zilei, — alegeri de episcopi, rivalitatea gratuită Carausebeș—Timișoara, Maglavitul tulburat de intervenția dlui Iorga. Le istorisesc, dela ce fel de sobor arhieresc vin eu, cu sufletul plin de melodii absorbite, intraplatele imnuri către Sta Treime, „înțelegerea neînțeleasă”, întru preamărirea martirului credinței românești „Sfânt-Brâncoveanu”, de mult canonizat de evlavia poporului nostru înțelețitor și nobil. Un bănațean, profesor de teologie și poet, sașiat de vorbăria stearpă a zilei și a serii, vine atent mai aproape, și ascultând

Chestiuni catehetice

Am citit cu mult interes articolul pâr. Ioan Miclea, publicat în nr. 34, 35, 39—41 al „Unirei”, sub titlul „*Mal multă viață în învățământul religios*”. M'am bucurat din toată inima, că se mai găsește cineva, care să trateze și chestiuni de Catehetică la noi. De zece ani cerem acest lucru; cu insumi am pus de atâtea ori chestiunea, în organele noastre de publicitate, și abia dacă s'a găsit cineva să reacționeze. Abia la 4—5 ani se publică ceva în materie catehetică. Vechii luptători au fost copleșiți de alte preocupări; cei din generația tineră se arată foarte timizi. Așa în loc să progresăm, stăm pe loc, ca să nu zic altceva.

Salut deci cu bucurie scrisul pâr. Miclea. Mă bucură foarte mult avântul tineresc cu care scrie. Nu mă supără nici micile exagerări sau contrazicerile ce se prezintă acolo, unde atinge foarte dificila chestiune a *manualelor* și exprimându-și nemulțumirea cu manualele dela noi, spune că „In Apus ele au înfățișarea unor grădini de flori, cari opresc în loc nu numai pe copii ci și pe bătrâni. Și ei sunt mulțumiți cu ele”. — Și apoi ca să justifice nemulțumirea cu manualele, citează pe Mgr. Julleville, care încă e apusean, și dacă și el se plânge de catehismele franceze, atunci neajunsul nu e numai la noi; mai bine zis: nu se critică numai la noi!

Nici critica ce o face pâr. Miclea treptelor formale, nu și o însușesc toți cateheții moderni; iar ceea ce spune Sf. Sa sub cuvânt *metodă activă*, pare a spune mai curând metodă intuitivă, naturală, atractivă, educativă; căci sub metoda activă se înțeleg sistemele de școală activă (Dalton, Dewey, Montessori), care școală își are o eminentă reprezentantă la Blaj: școala de experiență a dlui director Toma Cocișu (cu organul „Răsai soare...”). Cateheza prin definiție trebuie să fie școală activă, căci ea face nu numai instrucție teoretică, ci și educație practică.

Dar cum zisei, mă bucur că se mai gă-

sesc și oameni cari să trateze chestiuni catehetice. Ce ar fi dacă onor. corp al cateheților și profesorii de religie s'ar organiza, ar aranja — ceea ce de atâtea vreme o cerem — cursuri, conferințe, și în legătură cu Agru, congresele sale a partel Odată trebuie să ajungem aci. Numai înainte, fraților!

Can. N. Brînzeu

Jertfele prostiei proprii. Sunt și de acestea. Și încă multe. Printre americanii cari dau an de an milioane grele de dolari pentru izvoare de ulei cari de când lumea n'au izvorit un singur strop de ulei. Și mai încoace. Periodicul *Ostschweiz* (28. 9. 35.) cunoaște o serie întregă de șarlatanii cărora le-a căzut jertfă multă lume.

Așa: sunt cu zecile de mil de membrii anuntor „societăți” pentru căutarea adevăraților moștenitori a unor averi uriașe. — Un tip sul generis s'a dat (și a fost crezut) drept inventator al unei rachete interstelare. Ca atare a vândut, pe bani buni, firește, unul țaran chlabur din Polonia, un bilet de călătorie — în lună. — Un altul, în Paris, a dat pe alchimistul care știe produce diamant. Și s'a și dovedit numai decât: în fața unui public, de sine înțeles că numeros, a amestecat într'un vas cremă de gliete, cărbuni de lemn și sodă și alte materii; le-a pus la foc; le-a amestecat și la urmă a scos de pe fundul vasului un diamant veritabil. (Care fusese așezat acolo în prealabil și acoperit cu o foaie de platină). — Acum câștiga ani în New Jersey un vântură-șară vln-dea — lumină de soare în butelii sigilate.

Și în câte alte forme nu-i pungașită prostia omenească!

Educație practică pentru fete. Nu numai noi românii uniți din Ardeal, dar nici o altă confesiune din tot cuprinsul Țării, nu se poate mândri cu un așezământ cum este *Institutul Surorilor* noastre din capitala Ardealului. Mă gândesc la Școala de Menaj „Sf. Tereza” din Cluj (Str. Aram Iansu, 58) și la binefacerea ce înseamnă această școală

intuiția spectacolului de pe scena Operei și evocarea înălțurii măiestre a armoniilor sacre de polifonii vocale și orchestrale, uneori năvalnic-tumultuoase ca marea agitată, alteori lin răcoritoare ca roua, toate luminos înălțate spre cerul ce se deschide peste sufletele îngenuchiate în extaz, se îndulșează pătruns de simpla istorisire și îl zăresc uscându-și ochii înlăcrimați de emoție, de bucurie. Așa, odinioară, după premiera „Năpastei” cu câteva zile numai, în Oravița Banatului nostru, unde mai întâi am dus știrea despre minunea ce ai înfăptuit, ochii ascultătorilor s'au umezit, de emoție, de mulțumire.

Da, deja „Năpasta” era culme neegalată. Alături se înalță acum, încă mai sus, extasul religios „Brâncoveanu”, pisc solitar, merit să lumineze departe, prin toate zările lumii.

Îndulșare și lacrimi, la simplă istorisire grăbită. Ce zburciun va avea să fie la premieră! Publicul nu bănuște ce valori de senzații răscolitoare îl așteaptă, ce freamăt patetic, ce înălțări furtunoase, ce alinări eterice, ce purificări — Katharsis —, ca după cele mai desăvârșite realizări ale autel clasice eterne.

În această atitudine de așteptare încântată, îmi resar în gând versurile inspirate, cu cari poetul latin Propertius anunța contemporanilor săi și ai lui Vergilius, pe la anul 26 înainte de Hristos, la Roma, falma Eneldel încă în lucru:

„Cedite, Romani scriptores, cedite Graecis:
Nescio, quid matris nascitur Illade”.

(„Faceți loc, scriitorii romani, faceți loc și voi Grecii: pare că se naște ceva mai mare decât chiar Iliada”).

Este cazul, unicul caz, de a putea cita, aplicat la noi, distichul profetic.

Ferice de cine va fi de față la premieră, martor al clipei istorice, cum fericiți îl consideră cel ce au fost prezenți, în acea memorabilă seară de 30 Mai a anului 1928, când opera „Năpasta” a deschis epocă — în muzica românească.

Acestea sunt clipe de istorie trăită, motive de mângâiere și de înălțare, dăruite de Cercul atotbun.

În mijlocul grișilor tot mai cotropitoare, această operă liturgică de frumuseți miraculoase, monument de pietate și de credință, a-poteoza sacrificiului lui

Brâncoveanu Constantin

Boer vechiu și domn creștin

va fi balzam pe răni, semn bun răscolitor de speranțe, răpitor îndemna de încredere nouă, la jertfă, la biruință. Cu noi este Dumnezeu. Înțelegeți, neamuri!

Premiera e fixată pentru 25 Oct., și se va defuza la Radio. Ar fi bine să fim aci, de acum, pentru ultimele nuanțe de reglare. Repetițiile continuă zilnic. Artiștii și toți colaboratorii sunt neobosiți, în entuziasmul lor fascinat.

Deci, la revedere.

Prof. Const. Nedelcu

pentru lumea fetelor de azi; a gospodinelor, sofielor și mamelor de mâine. Și pentru părinții îngrijați de ceace se va alege ca mamele din copila lor și cum va fi îndrumată și pregătită, (în afară de familie), de școală să facă practic față vieții.

Congregația noastră de Surori cu așezământul ei dela Cluj a soluționat admirabil această problemă, deschizând pe lângă Căminul de fete, și o Școală de menaj cu două cursuri: inferior și superior. Au cuprins astfel în grija lor atât copilele cu mai puțină pregătire de carte, cât și pe cele mai norocoase din acest punct de vedere.

Pentru cei ce n'ar ști, va fi bine să afie că în cursul inferior se primesc eleve cari au făcut școala primară, trebuind să urmeze încă patru ani la Surori unde, în temeiul ordinului ministerial Nr. 162.582, publicat și în „Monitorul Oficial”, pot face și anul de practică și aici să se noteze împrejurarea că *atari ani de practică afară de Cluj se mai pot face numai la Iași, Ploiești și Sibiu*. Unde însă lipsește plusul ce-l dă atmosfera proprie instituțiilor susținute și conduse de Mirese ale Domnului.

Particularitate de care are parte și cursul superior al aceleiași școale. Cu deosebirea că aci, firește, nu se pot primi decât absolvente de liceu cu diplomă de bacalaureat, sau absolvente de școale normale având examenele de capacitate. Pentru că după doi ani de studii și un examen de specialitate la noua școală, să câștige diplomă de profesoare în științele menajului (bucătărie, spălătorie, lingerie, croiu, călcat, țesut etc.). Cum s'a întâmplat și în anul școlar încheiat când, comisia examinatoare numită de ministerul de resort aflând toate cele 22 candidate peste așteptări de bine, pregătite, le-a dat tuturor diploma legală.

Dacă, pentru întregirea informațiilor, vom mai adăuga că la această școală ce-și are restaurantul ei model, și'n atelierele căreia se pregătesc în toată vremea covoare de perfecție artistică și ornate sacre, se mai pot lua și ore de pian, de limba franceză, germană și engleză, și, cine dorește, se poate specializa și în horticultură, pomărit, lăptărie (sub conducerea unei Surori diplomate din străinătate), credem că ni-se va da drept să repetăm afirmația că așa așezământ nu se prea află în tot cuprinsul Țării noastre. — Părinții să și-o însemne! (R. Negru).

Știri mărunte

Personale. Ven. Ordinariat al Clujului a făcut următoarele numiri: pâr. *Iosif Gherman* din Gârbov, paroh la Iara și admin. prot. al districtului cu același nume; pâr. *Ioan Nagy* din Vad, administrator local la Stana, iar pâr. *Emil Neagoș*, neohirotonit, admin. local la Vad.

Sărbătoarea Congregației noastre de Surori. După 8 zile de deprinderi sufletești, conduse de pâr. *Leon I. Manu*, egumenul sf. mănăstiri Moiseiu, douăsprezece dintre Surorile cu voturi vremelnice până acum, au depus Miercuri, în 23 Oct. c., voturile perpetue. Repartizate pe case, se vin așa: dela Blaj patru (Sr. Alice, Sr. Fabiola, Sr. Otilia, Sr. Minodora); dela Geoagiu trei (Sr. Laurenția, Sr. Caterina, Sr. Veronica); dela Aiud trei (Sr. Bernardina, Sr. Bernadeta, Sr. Latina); dela Craiova una (Sr. Tecla) iar dela Cluj una (Sr. Inocenția). Juruințele acestea pe viață le-au făcut în cadrele sf. liturghii arhieresti, slujită la Institutul Recunoștinții de *I. P. S. Valeriu* al Orășii, în sobor de preoți și fiind de față și altă lume. —

Cu același prilej a depus și novița, devenită Sr. M. Leonia, voturile vremelnice.

Societate harnică și darnică. Am numit soc. de lectură *»Sf. Ioan Gurădeaur«* a studenților în teologie dela Oradea. Desvoltă activitate literară-socială de apreciat. (Ședințe, festivități, broșuri traduse și tipărite etc.) Și în afară de aceasta mai încreastă la răbojul său și danii frumoase, ca: tipărituri în preț de peste 2000 Lei pentru biserica militară română unită din Oradea; cărți în valoare de peste 5000 Lei pe seama Astrului din București; abonamentul la o revistă pentru cea mai săracă parohie din eparhia orădană, ș. a. — Ajute Domnul spre tot mai mult!

Drum nou. Cărnuirea jugoslavă numai simpatie n'a avut și n'a manifestat pentru școala confesională catolică. Dimpotrivă, plănuise s'o sugrume pe indelete, dar sigur. Căci asta o finția dispoziția care îngăduia institutelor catolice de învățământ de toate categoriile să-și mențină elevii până la sfârșitul studiilor, dar alții noi să nu mai primească. Acum, în urma concordatului încheiat cu Sf. Scaun, s'au dat alte ordine. Și cea dintâi școală care s'a bucurat de noua întorsătură a lucrurilor e școala călugărilor vincentine din Zagreb, care a fost îndreptățită să primească pe lângă elevele de până aci și altele noi. Celelalte școale confesionale catolice așteaptă și ele aceeași îndrituire, ce sigur le va veni.

Locale. Măine, Duminica a VI-a după Înălțarea Sf. Cruci, va predica în catedrală pâr. *Victor Crețu*, prof. la liceul de băieți; iar Duminica ce-i urmează va predica pâr. *Filip Pop*, profesor, tot la liceul de băieți.

Bonz convertit. Dominicanii spanioli însărcinați cu evanghelizarea vicariatului apostolic Bac-Ninh (Tonchina) au avut acum câteva săptămâni rara bucurie de a boteza un bonz (preot budhist, din acele părți. Respectivul cercetându-și localitatea sa natală s'a întâlnit cu un vechiu prieten de copilărie, devenit creștin. Acesta i-a vorbit ceva despre catolicism și *»Tatăl Nostru«*. Bonzul a rămas foarte mișcat. Și a început să se roage: *»Fă, o Părinte al ceriurilor și al pământului, să te cunosc și să te iubesc; fă să scap de boala de care sufăr atât de mult, ori dacă de așa ceva nu sunt vrednic, dă-mi puterea s'o suport cu răbdare«*. După câteva zile de meditație și rugăciune s'a prezentat la misionari, cerând să fie inițiat între ale legii lui Hristos. — Acum s'a îmbrăcat, prin apa botezului, întru Hristos și răspunde la numele de Pavel.

Supraproducția: motiv pentru a distruge. Nu oameni, ci animale și produse alimentare. Cel puțin asta o înregistrăm noi aici, din America de Nord și de Sud. Anul acesta, ca și cel trecut, aducând adecă surplus de vite și produse alimentare, s'a purces la distrugeri enorme, ca să se împiedece astfel scăderea prețurilor. Si anume se precizează că în Brazilia într'o singură lună din vara anului în curs, au fost nimiciți 7.750.000 saci cafea. În Statele-Unite au fost tăiați în primul trimestru al anului 6.200.000 porci, iar 2 milioane tone de porumb au fost distruse. La Los Angeles s'au aruncat zilnic până la 200.000 litri lapte. În cursul lunii August c. în California au fost svărlite în mare 1500.000 portocale. Pentru a reduce producția untului cu 150%, americanii au trimis anul acesta 600.000 vaci la abator. Într'un singur punct al coastei de Est au fost aruncate în Ocean 30.000 tone ceaiu.

Religie și comerț. Anumiți comercianți ambulanti din Franța s'au gândit să folosească și pietatea creștină pentru a-și spori numărul mușterilor. Și anume: tuturor cumpărătorilor de obiecte religioase le-au făgăduit că pe lângă

»prețul redus« o să le mai facă un favor, absolut gratis: o să se roage pentru ei și o să deie sfinte liturghii. Episcopul din Troyes a condamnat acum de curând această apucătură, făcându-și atent clerul și credincioșii printr'o adresă oficială să nu se lase escrocați în felul acesta. Mai ales că departe de a reduce prețurile, reclamagii din chestie le urcau pe titlurile pomenite.

† **Văd. Valeria Sabău n. Fodoreanu**, mama pâr. Dr. Coriolan Sabău, preotul nostru din Turda Veche, a adormit întru Domnul la Lupșa, în 22 Octomvrie c., într'al 62-lea an al vieții, și 12-lea al văduviei sale cinstite. — În veci pomenirea ei!

† **Monica Pantea**, fiica pâr. Atanasie Pantea din Racovița Banatului, a trecut la cele veșnice la Lugoj, la 11 Octomvrie c., în vârstă de 23 ani. — Bucure-se cu dreptii sufletul ei!

Aviz

Se aduce la cunoștință amatorilor, că pe ziua de 6 Noemvrie 1935 orele 10 dim. în cancelaria *Oficiul p. t. t. Blaj*, se va ține *licitație publică* pentru concesionarea transportului la domiciliu a coletelor poștale sosite.

Amatorii se vor prezenta în cancelaria oficiului cu o jumătate de oră mai înainte de a se începe licitația.

Odată cu oferta concurenții vor depune o garanție provizorie în numerar, egală cu 5% din quantumul pe doi ani a subvenției specificată în ofertă.

Diriginte
I. Dolangiu

Știre Medicală. Med. Univ. Dr. **CAMILA GRÜN-TRENCȘINER** medic în Blaj, Str. Timoteiu Cipariu No. 23 (în casa prăvăliei „Ajutorul”, O. Dragea) specialistă în stomatologie, s'a reîntors din călătoria de studii din străinătate și a început din nou consultațiile, pentru boli interne, femei și copii, cât și pentru boli de dinți și de gură.

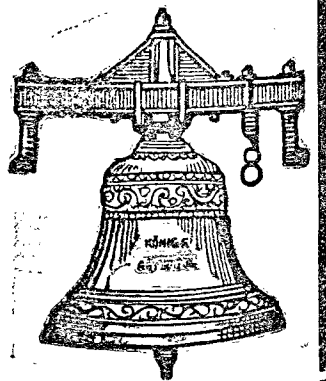
FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIȚIU 10-21

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

Fondată
la anul 1840

La comandă fabrică clopote de orice mărime, din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanția mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată.

Rechizite și scune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376.

Citiți și răspândiți

„UNIREA“

